ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์

16-Port Serial Console Server for Computer Network Laboratory

สูเทพ อาจอ

ศูนย์ความเชี่ยวชาญทางคลื่นไมโครเวฟ และเทคโนโลยีหุ่นยนต์ สำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย E-mail: 2012Suthep@gmai.com

บทคัดย่อ

ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันยังจำเป็นต้อง เตรียมอุปกรณ์ในการเรียนภาคปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทำให้เสียเวลาในการเรียนอย่างมากในการจัดเตรียมอุปกรณ์ซึ่ง หลายสถาบันอาจจะใช้โปรแกรมสำหรับการจำลองการ ปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จึงมีแนวคิดในการพัฒนาระบบ จัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อลดระยะเวลาในการ จัดเตรียมและจัดเก็บอุปกรณ์ โดยการให้นักศึกษาทดลองการใช้ ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และทำตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจจากการใช้งานระบบ ในด้าน ความสะดวกในการ ปฏิบัติ ความถูกต้อง ความทันสมัย และการสนับสนุนการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเท่ากับ 4.06 ซึ่งมีค่าใน ระดับดีมาก และผลการทดลองจากการปฏิบัติการเครือข่าย คอมพิวเตอร์มีเวลาเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

คำสำคัญ— ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกล; ปฏิบัติการเครือ ข่ายคอมพิวเตอร์

ABSTRACT

Computer network laboratory currently needed to prepare equipment in the school computer network operating loss significantly in the course of preparation, which many institutions may use the program for network simulation software. Pasting so there is concept in the development of a system to manage remote devices 16 connection for a computer network laboratory in order to shorten the time to prepare and store the equipment by providing a student experiment system using Device Manager, remote connection for 16 rooms interact. Vital computer networks and do surveys, satisfaction from using the system. In practice, accuracy, and support learning by an average of 4.06 equal satisfaction, which has good values and experimental results from network computers with similar average time.

Keywords— Computer network laboratory; remote server terminal server

1. บทน้ำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์มีบทบาทอย่าง มากในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนและได้มีการศึกษาและมีการ เรียนรู้ทางภาคทฤษฎีพร้อมภาคปฏิบัติเครือข่ายคอมพิวเตอร์ซึ่ง ในภาคปฏิบัติจะมีการปฏิบัติอยู่ 2 แบบ คือการใช้โปรแกรมใน การจำลองปฏิบัติหรือการปฏิบัติการบนอุปกรณ์จริง ซึ่งการ ปฏิบัติการบนอุปกรณ์เครือข่ายจริงในแต่ละครั้งนั้นมีจำนวนผู้ ปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นจำนวนมาก

การปฏิบัติการมีความยุ่งยากและใช้เวลานานในการ จัดเตรียมและจัดเก็บอุปกรณ์ เพื่อที่จะปฏิบัติการเรียนรู้และทุก ครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนอุปกรณ์การเชื่อมต่อต้องมีสาย(Console) อาจมีข้อจำกัดของขนาดความยาวของสายสัญญาณและพื้นที่ ห้องปฏิบัติการไม่สามารถรองรับผู้ใช้งานจำนวนมากจึงทำให้เกิด ความล่าช้าในการเชื่อมต่อและไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า คอมพิวเตอร์เครื่องไหนทำการเชื่อมต่อกับอุปกรณ์เน็ตเวิร์ก (Network) ในกรณีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวนมาก

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดในการพัฒนา ระบบจัดการอุปกรณ์ฯ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยการนำคอมพิวเตอร์กับ (Raspberry Pi) เชื่อมต่อเครือข่าย เดียวกันผ่านสัญญาณไวไฟ(Wi-Fi) และมีช่องทางการเชื่อมต่อ อุปกรณ์เน็ตเวิร์ก(Network) จำนวน 16 ช่องทางมีหลอดแอลอีดี (LED) แสดงสถานะ การทำงานและมีปุ่มกดสำหรับตัดการ เชื่อมต่อของผู้ใช้งานที่ทำการเชื่อมต่ออุปกรณ์ค้างไว้ ซึ่ง ประสิทธิภาพการทำงานสามารถเชื่อมต่ออุปกรณ์(Network) ใน ระยะไกล

2. หลักการที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องระบบจัดการอุปกรณ์ฯ ในการศึกษาครั้งนี้ทางผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้า และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้สำหรับการ กำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เครื่องมือ การรวบรวม ข้อมูล การวิเคราะห์และการอภิปรายผลการศึกษา ซึ่งประกอบ ไปด้วยเนื้อหา ดังต่อไปนี้

2.1 Firewall

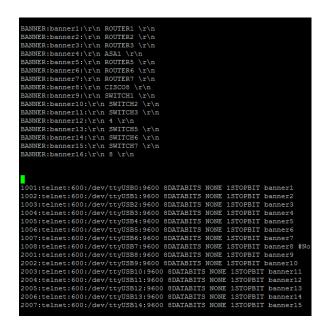
ไฟร์วอลล์ คือ ระบบรักษาความปลอดภัยของเครื่องคอมพิวเตอร์ ไม่ให้ถูกโจมตีจากผู้ไม่หวังดีหรือการสื่อสารที่ไม่ได้รับอนุญาต ซึ่ง ส่วนใหญ่จะมาจากระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ต รวมถึงเครือข่าย LAN ด้วย ซึ่งในปัจจุบัน Firewall มีทั้งอุปกรณ์ที่เป็น Hardware และ Software

2.2 Cisco Networking Academy Program

เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างบริษัทซิสโก้ซิสเต็มส์(Cisco System) โดยมีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้กับ นักเรียน นักศึกษา เกี่ยวกับการออกแบบ การสร้าง และดูแล ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

2.3 Ser2net

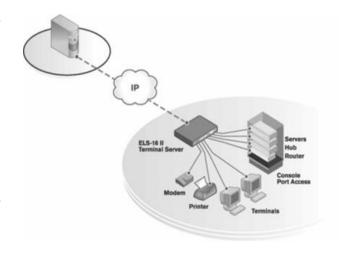
การระบุช่องทางการเชื่อมต่อให้กับอุปกรณ์ด้วยการเขียน โปรแกรมระบุชื่อ(port) และ รหัส(port) เพื่อใช้ระบุในการชื่อ และรหัส(port) ในการเข้าใช้งานเครื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ดัง รูปที่ 1

รูปที่ 1 Ser2net สำหรับ Config Port

2.4 Terminal Server

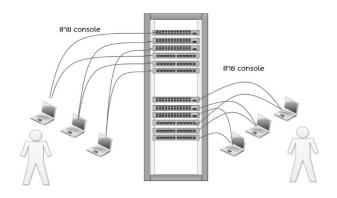
การรันโปรแกรมโดยอาศัยทรัพยากรของเซอร์ฟเวอร์ผ่านหน้าจอ ของลูกข่าย เป็นการควบคุมอุปกรณ์ระยะไกล(Terminal service) ดังแสดงรูปที่ 2

รูปที่ 2 Terminal Server

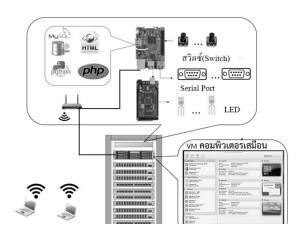
3. การดำเนินงาน

โครงสร้างของการปฏิบัติเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในภาคปฏิบัติ การเครือข่ายรูปแบบไม่มีซึ่งเป็นการปฏิบัติการเครือข่าย คอมพิวเตอร์โดยระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การ เชื่อมต่อสำหรับห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีหลักการ ในการปฏิบัติดังรูปที่ 3

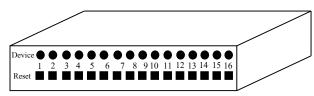
รูปที่ 3 โครงสร้างอุปกรณ์เครือข่ายคอมพิวเตอร์แบบเดิม

โครงสร้างของระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ดังรูปที่ 2 ด้วยวิธีการควบคุมระยะไกลด้วย(Raspberry Pi) ทำให้เป็น (Terminal Server) ด้วยมีวงจร(USB To 16 Serial) ทำหน้าที่ เชื่อมต่อ(Switch) หรือ(Router) ผ่านสาย(console) และมีหลอด (LED) เพื่อบอกสถานะของการเชื่อมโดยมีปุ่มกดรีเซต การ เชื่อมต่อกับอุปกรณ์แต่ละอุปกรณ์ดังรูปที่ 4

รูปที่ 4 ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์

โครงสร้างอุปกรณ์ส่วนแสดงสถานะเชื่อมต่อโดยใช้ หลอดแอลอีดี(LED) จำนวน 16 ชุด แต่ละหลอดมี 2 สถานะ ได้แก่ สถานะว่าง และ สถานะไม่ว่าง และการตัดการเชื่อมต่อ จำนวน 16 ปุ่ม มีลายวงจรดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์

3.1 หลักการทำงานของเว็บแอพพลิเคชั่น

การทำงานของเว็บแอพพลิเคชั่นเพื่อความสะดวกต่อการใช้งาน ในการตรวจสอบการเชื่อมต่อของระหว่างอุปกรณ์เครือข่าย คอมพิวเตอร์กับคอมพิวเตอร์ที่เข้ามาใช้บริการ 2 ส่วนดังนี้ 1 สำหรับผู้ปฏิบัติการเครือข่าย ดังรูปที่ 6

Port	Name	Connection Status
1001	Router1	off
1002	Router2	off
1003	Router3	off
1004	Router3	off
1005	Router5	off
1006	Router5	off
1007	Router7	off
1008	Router8	off
1009	Router9	off
1010	Router10	off
1011	Router11	off
1012	Router12	off
1013	Router13	off
1014	Router14	off
1015	Router15	off
1016	Router16	off

รูปที่ 6 หน้าเว็บสำหรับผู้ใช้งาน

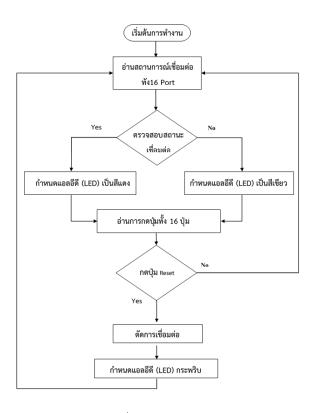
ส่วนที่ 2 ของผู้ดูแลระบบซึ่งในเว็บจะมีการตรวจสอบ สถานการณ์เชื่อมต่อและมีการเพิ่มลบแก้ไข้มูลของ Port และ ชื่อ อุปกรณ์ของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ดังรูปที่ 7

Port	Name	แก้ไข
1001	Router1	<u>update</u>
1002	Router2	<u>update</u>
1003	Router3	<u>update</u>
1004	Router4	<u>update</u>
1005	Router5	<u>update</u>
1006	Router5	<u>update</u>
1007	Router7	<u>update</u>
1008	Router8	<u>update</u>
1009	Router9	<u>update</u>
1010	Router10	<u>update</u>
1011	Router11	<u>update</u>
1012	Router12	<u>update</u>
1013	Router13	<u>update</u>
1014	Router14	<u>update</u>
1015	Router15	<u>update</u>
1016	Router16	<u>update</u>

รูปที่ 7 หน้าเว็บสำหรับผู้ดูแลระบบ

3.2 หลักการทำงานส่วนแสดงผลและปุ่มกดสำหรับตัดการ เชื่อมต่อ

ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ตรวจสอบการผู้ใช้งาน สำหรับแสดงสถานะดังแสดงรูปที่ 8

รูปที่ 8 การทำงานของสถานะ

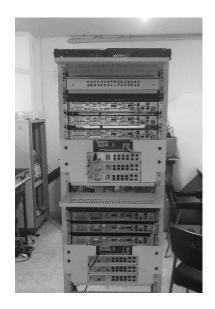
โดยการตรวจพบว่ามีสถานะว่างหรือไม่ว่างสำหรับการเข้าใช้งาน ของผู้ใช้งานคนอื่น โดยมีสถานะ การใช้งาน 2 สถานะ คือ สถานะว่าง ใช้ หลอดแอลอีดี(LED) สีเขียว และสถานะไม่ว่างใช้ หลอดแอลอีดี(LED) สีแดง

3.3 ออกแบบอุปกรณ์

การออกแบบระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบหลายการ เชื่อมต่อสำหรับห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อง่ายต่อ การสร้างอุปกรณ์ในการประกอบ ดังแสดงในรูปที่ 9 การเชื่อม ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network) แบบ ระยะไกลการจำลอง

การออกแบบขนาดอุปกรณ์ด้านหน้าระบบจัดการ อุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับห้องปฏิบัติการ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ประกอบไปด้วยแอลอีดี(LED) 16 ชุดเพื่อ แสดงสถานะเชื่อมต่อและปุ่มกดจำนวน 16 ปุ่มสำหรับตัดการ เชื่อมต่อสำหรับห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์

มีวงจรแอลอีดี(LED) ซึ่งการทำงานของหลอดแอลอีดี (LED) 1 หลอดมีการแสดงสถานะสองสถานะได้แก่ สีแดงคือ สถานะไม่ว่างและสีเขียวคือสถานะว่าง และมี(Web Server) เพื่อ แสดงสถานการณ์เชื่อมต่อผ่านหน้าเว็บ และมี สวิตซ์ (Switch) จำนวน 16 ปุ่มเพื่อใช้สำหรับตัดการเชื่อมต่อเมื่อมีการทำระบบ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ภาคปฏิบัติเสร็จ

รูปที่ 9 ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์

3.4 วิธีการทดลอง

การทดลองการใช้งานระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในการ ปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งการทดลองแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. ประเมินผลความพึงพอใจจากการปฏิบัติการ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาที่เรียนวิชาระบบปฏิบัติการ เครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้แบบสำรวจที่มีหัวข้อในการประเมิน ความพึงพอใจและมีคำถามปลายเปิดในส่วนท้ายของ แบบสอบถามเพื่อให้ผู้ใช้งานทำการประเมิน

แบบสอบถามความพึงพอใจจากการใช้ระบบจัดการ อุปกรณ์ระยะไกลแบบหลายการเชื่อมต่อสาหรับห้องปฏิบัติการ เครือข่ายคอมพิวเตอร์มีหัวข้อในการประเมินความพึงพอใจและ มีคำถามปลายเปิดในส่วนท้ายของแบบสอบถาม โดยจะมีเกณฑ์ การให้คะแนนความพึงพอใจ ดังนี้ (1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) มาก (5) มากที่สุด

การวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจจากการใช้ ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบหลายการเชื่อมต่อสาหรับ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เมื่อได้ค่าเฉลี่ยของคะแนน แต่ละข้อแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์การประเมินผล ซึ่งมีการแปล ผลตามระดับค่าเฉลี่ยจากอันตรภาคชั้นดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแปลผลตามระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ

เกณฑ์การประเมินผล	การแปลผล
ระหว่าง 4.50 – 5.00	มากที่สุด
ระหว่าง 3.50 – 4.49	มาก
ระหว่าง 2.50 – 3.49	ปานกลาง
ระหว่าง 1.50 – 2.49	น้อย
ระหว่าง 0 – 1.50	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพความเร็วในการ ปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยออกเป็น 2 กรณี กรณี 1 ที่ ทำการทดลองโดยใช้อุปกรณ์เครือข่ายคอมพิวเตอร์แต่ไม่ใช้ระบบ จัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ กรณีที่ 2 ทำการทดลอง โดยใช้ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อ สำหรับห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การทดลองในแต่

ละส่วนมีการทดลองโดยการใช้ปฏิบัติการของ(Cisco) และทำการจับเวลาในการทำทดลองในแต่ละรอบและทำแบบประเมินความพอใจในการใช้ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์

4.ผลการทดลอง

ผู้ทำการประเมินเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทั้งหมดจำนวน 11 คน เพศชาย 9 คน และเพศหญิง 2 คน ระดับ การศึกษาปริญญาตรี จำนวน 11 คน

การประเมินความพึงพอใจจากการใช้ระบบจัดการ อุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับห้องปฏิบัติการ เครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้แบบสำรวจที่มีหัวข้อในการประเมิน 8 หัวข้อ ในการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจจากการใช้งาน ในแต่ละข้อโดยให้นักศึกษาที่เรียนวิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็น ผู้ประเมิน ดังแสดงข้อมูลที่ได้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจจากการใช้งานอุปกณ์ฯ

	ระดับความพึงพอใจ		
หัวข้อ	\overline{X}	SD	การ แปลผล
1.ความสะดวกของขั้นตอนใน "การ			
จัดเตรียมอุปกรณ์ก่อน "ปฏิบัติการ	4.00	0.57	มาก
เครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยระบบ	4.00		
จัดการอุปกรณ์ฯ			
2.ความสะดวกใน "การใช้งาน			
อุปกรณ์ระหว่าง "ปฏิบัติการ	4 14	0.63	มาก
เครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยระบบ	4.14	0.03	มแ
จัดการอุปกรณ์ฯ			
3.ความสะดวกของขั้นตอนใน "การ			
จัดเก็บอุปกรณ์หลัง "ปฏิบัติการ	3.83	0.68	มาก
เครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยระบบ	5.05	0.00	มแ
จัดการอุปกรณ์ฯ			
4. "ความถูกต้อง" ในการทำงาน	4.33	0.47	มาก
ของระบบจัดการอุปกรณ์ฯ	4.33		
5. "ความเหมาะสม "ในการทำงาน	4.00	0.57	มาก
ของระบบจัดการอุปกรณ์ฯ	4.00	0.51	มแ

		_	
6."ความสวยงามและทันสมัย"ใน การทำงานของระบบจัดการ อุปกรณ์ๆ	3.83	0.68	มาก
7.สนับสนุนการเรียนรู้การ ปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ "แบบบุคคล"โดยระบบจัดการ อุปกรณ์ๆ	4 .00	0.57	มาก
8.สนับสนุนการเรียนรู้การ ปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ "แบบกลุ่ม"โดยระบบจัดการ อุปกรณ์ๆ	4.33	0.47	มาก
รวม	4.06	0.58	มาก

การทดลองแบบเป็น 2 ส่วนได้แก่ การทำปฏิบัติการ เครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยการต่ออุปกรณ์ฯ และการปฏิบัติการ เครือข่ายโดยใช้ ระบบจัดการอุปกรณ์ฯ โดยใช้หัวข้อในการ ปฏิบัติได้แก่ Basic Config CCNA1 Routing and Switching ดังแสดงข้อมูลที่ได้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การทดลอดโดยการจับเวลาในการปฏิบัติการเครือข่าย
คอมพิวเตอร์

หัวข้อ	\overline{X}	SD
การปฏิบัติการเครือข่าย		
คอมพิวเตอร์โดยไม่ใช้ระบบ	40 นาที 06 วินาที	3.99
จัดการอุปกรณ์ฯ		
การปฏิบัติการเครือข่าย		
คอมพิวเตอร์โดยใช้ระบบ	38 นาที่ 48 วินาที่	3.66
จัดการอุปกรณ์ฯ		

5. สรุปผลการทดลองและอภิปราย

จากการทดลองการใช้ระบบจัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยการปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยไม่ใช้ระบบจัดการ อุปกรณ์ๆ และการปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้ระบบ จัดการอุปกรณ์ๆ

พบว่าเวลาในการปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดย การปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยไม่ใช้ระบบจัดการ อุปกรณ์ฯ ใช้เวลาเฉลี่ยที่ 40 นาที 06 วินาที และการปฏิบัติการ เครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้ระบบจัดการอุปกรณ์ฯ ใช้เวลาเฉลี่ย ที่ 38 นาที 48 วินาที

จากการประเมินความพึงพอใจจากการใช้งานระบบ จัดการอุปกรณ์ระยะไกลแบบ 16 การเชื่อมต่อสำหรับ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับที่ดีมาก โดยมี ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเท่ากับ 4.06

เอกสารอ้างอิง

[1] เพ็ญนภา. 2554.จำลองข้อสอบแลป CCNA. สืบค้น 12 มกราคม 2560.จาก:http://www.ranet.co.th/articlesi.php [2] เอกสิทธิ์ วิริยจารี. 2005. เรียนรู้ระบบเน็ตเวิร์กจากอุปกรณ์ ของ CISCO ภาคปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น [3] ธนันต์ ศรีสกุล. 2009. พื้นฐานการออกแบบวงจร อิเล็กทรอนิกส์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วิตตี้กรุ๊ป [4] เขียนเว็บ php ใน html. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2559. จาก: https://www.w3schools.com/

[5] Webmaster. 2007. Listing firewall rules Linux. สืบค้น 6 มกราคม 2560. จาก: https://www.cyberciti.biz/tips